

ABONAMENTE 2017
TRIBUNA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

Vă invităm
să vă abonați
la Tribuna
învățământului,
revista națională
a educației
românești! Revista
se procură numai
prin abonament.
Detalii,
în pagina 2

TRIBUNA

învățământului

Revistă națională de educație și cultură

fondată în 1949

apare LUNEA

Anul LXVIII - 1384 (3264) - 27 martie - 2 aprilie 2017 - 16 pagini - 3,70 lei

www.tribunainvatamantului.ro

Europeni de mână întâi,
europeni de mână a doua

pag. 10

O TEMA MAJORĂ A SOCIETĂȚII IDENTITATE ȘI AFIRMARE NAȚIONALĂ ÎN LUMEA GLOBALIZĂRII

pag. 8-9

TRIBUNA
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

este prezentă pe

SEAP

cu informații utile
despre **ABONAMENTE**
și **PUBLICITATE**

pag. 7

„Ne dorim
o schimbare
de paradigmă
în ceea ce
privește
parteneriatul
școală-familie-
autorități locale”

Interviu cu prof. Valeria Gherghe,
inspectorul general al ISJ Teleorman

Invitatul Tribunei

Prof. univ. dr. Ioan PÂNZARU

Bacalaureatul și stresul

Ministerul Educației a anunțat lansarea proiectului unei noi Legi a Educației. Justificarea oficială a primului ministru pentru asemenea inițiativă menționează „multe lucruri bune” din vechea lege care ar trebui continuate și intenția de a se acorda educației un procent „cât mai mare din PIB”. Ambele argumente se autodistrug, fiindcă, dacă erau

lucruri bune în vechiul text de lege, vor fi acum susceptibile de a fi puse sub semnul întrebării, iar procentul de 6% fusese deja legiferat de mai multe ori. Probabil acest procent nu este unul din „lucrurile bune” din Legea 1. Discuțiile din presă despre educație au atins deja nivelul resemnării, după lungi ani de exasperare. Temele mai recent subliniate sunt supraîncărcarea elevilor, stresul și procentul redus de promovare la bacalaureat.

Sistemul nostru de învățământ preuniversitar nu este un organism integrat, ci un ansamblu de unități dispersate care funcționează după logici diferite. Ne putem întreba mai întâi câte nivele sunt, pentru că mai recent copiii care ajung la grădiniță trebuie deja să aibă un bagaj de cunoștințe și competențe care îi cam sperie pe părinți. Dar să spunem că grădinița, primarul și gimnaziul se pot orienta într-un context cognitiv și emoțional relativ balizat cu repere. Marile probleme

apar în programele de liceu, pe baza cărora se dă examenul de bacalaureat. Autorii lor par a fi într-o competiție cu știința contemporană și nu sunt nicidecum dornici să faciliteze procesul de înțelegere al elevilor. Orbitalii electronici, cinematica relativistă, experimentul Franck-Hertz, „redresarea mono și bialternanță cu diode” și „studiul circuitelor RLC în c.a.” îi îndepărtează pe cei ce învață fizica. Stereochimia combinațiilor complexe, amfotrii, bazele monoprotice tari și slabe și „calculele de t.e.m.” îi alungă pe cei curioși de chimie. Opiniile lui Gh. I. Brătianu despre Marea Neagră, cele ale călătorilor străini despre civilizația din spațiul românesc în evul mediu, autonomiile locale în secolele IX-XVIII, redefinirea rolurilor statului prin planul Schumann îi îngrozesc pe cei ce vor să se apropie de istorie.

(continuare în pagina 14)

Cum gândim
reforma
curriculară?

pag. 3

pag. 11

„Excelența face parte
din misiunea și viziunea
Colegiului Național
Gheorghe Șincai”

Interviu cu prof. Alina Pintescu, directorul Colegiului
Național Gheorghe Șincai, din Baia Mare

5 948489 160066 284

Dezbateri sub egida Academiei Oamenilor de Știință din România

Identitate și afirmare națională în lumea globalizării

Academia Oamenilor de Știință din România a organizat la Palatul Parlamentului dezbateri de amploare intitulată "Identitate și afirmare națională în lumea globalizării". După cum a precizat **prof. univ. dr. ing. Adrian Badea, președintele AOSR**, comoderator al dezbaterii, „manifestarea face parte din Proiectul Dezbaterile AOSR, inițiat de Academia Oamenilor de Știință din România în anul 2017, prin care instituția își propune să realizeze o serie de întâlniri și discuții, având ca participanți responsabili politici, factori de decizie, reprezentanți ai mediilor academice și educaționale, oameni de știință, cercetători, experți, studenți, membri ai societății civile etc., pe teme de interes prioritar pentru România de azi și pentru viitorul țării”. Astfel de reuniuni vizează să se constituie într-o „Agora a personalităților vieții publice și academice, a reprezentanților societății românești în diversitatea ei, un spațiu al dialogului pe teme majore, al ideilor și soluțiilor și, nu în ultimul rând, un cadru al dialogului între generații. Obiectivul fundamental al Proiectului îl reprezintă realizarea unui for academic, științific, cultural și civic, în cadrul căruia să fie identificate și promovate soluții pentru dezvoltarea și afirmarea României în Uniunea Europeană și în lume”.

Primul eveniment de acest fel a răspuns elocvent dezideratului de coagulare a unui for de idei vast și, în același timp unitar, ca reprezentativitate. În acest sens, **prof. univ. dr. Sorin Ivan**, în calitate de comoderator al dezbaterii, a salutat „în mod special elita învățământului preuniversitar, participantă prin reprezentanți ai unor colegii de referință ale învățământului bucureștean – directori, alți profesori cu experiență recunoscută, elevi performeri”. Întregind caracterizarea seriei de evenimente proiectate de AOSR, profesorul Sorin Ivan a accentuat: „Actuala temă se dovedește de importanță majoră pentru educația românească, pentru societatea noastră în ansamblu, pentru prezentul și viitorul țării. Abordarea este firesc să pornească de la niște constatări care, ne plac sau nu ne plac, reprezintă o realitate”.

Dialogul a acoperit și, în mare măsură, a împlinit o arie de idei ilustrând valoarea educației ca „factor strategic în formarea identității naționale a tinerilor”, rolul culturii ca „suport al cunoașterii, înțelegerii și dezvoltării valorilor naționale”, precum și „locul României în Uniunea Europeană și în lume”.

Problemele școlii, în strânsă legătură cu problematica de ansamblu a societății noastre

Președintele de onoare al AOSR, acad. Vasile Cândea, a apreciat interesul, ilustrat și de participarea la actualul eveniment, pentru analiza problemelor cu care se confruntă învățământul românesc de azi, „și care se află în strânsă legătură cu problemele de ansamblu ale societății românești”. O cerință esențială sintetizată de președintele de onoare al înaltului for științific și cultural care este

AOSR este ca „elitele să comunice cu largi categorii de cetățeni, să-și ofere propriul exemplu de responsabilitate și demnitate în fața marilor cerințe de ordin social, educațional, economic. Cei care formează elita intelectuală a societății trebuie să-și evalueze ei înșiși părțile pozitive și cele negative, să le ofere tinerilor exemple, în sensul de a fi capabili să reformeze și să-și urmeze vocația creativă”. O școală bună, a apreciat acad. Vasile Cândea, este „aceea care se dovedește în măsură să-și dezvolte capacitățile de afirmare în slujba națiunii, pentru a construi o lume mai bună”.

Rădăcinile sentimentului național se fixează prin educație

Din perspectivă deopotrivă decizional-politică și profesional-didactică, **prof. univ. dr. ing. Ecaterina Andronescu (Senatul României)** a subliniat că „ideile, inițiativele, hotărârile valoroase își fixează cel mai trainic rădăcinile în educație. În egală măsură, sentimentul național, ideea de neam se dezvoltă prin educația începută de acasă, din familie și continuată în școală, pornind de la cele mai mici clase, și este firesc să se statornicească la etaje tot mai înalte ale formării prin școală”. Ca președinte al comisiei senatoriale de specialitate, prof. univ. dr. ing. Ecaterina Andronescu a abordat subiectul la zi al elaborării noilor programe și manuale școlare, apreciind că „s-au comis greșeli în opțiunile curriculare pentru unele discipline”, concret, semnalând la istorie „un deficit de conținut, apărut din încercarea de a așeza lumea într-un spațiu global cu orice preț”. De asemenea, în programele de limba și literatura română pentru gimnaziu nu se regăsesc mari scriitori români, indicați clar ca necesari pentru fundamentarea și pe această cale a unei conștiințe naționale. În sens larg, a continuat președintele comisiei de profil a Senatului, „prin noile abordări curriculare pierdem în școală elemente de cultură, de identitate națională”. Cu toate acestea, a apreciat prof. univ. dr. ing. Ecaterina Andronescu, „nu putem fi de acord că educația românească se află în criză”. În opinia sa, percepția în acest sens vine din polarizarea condițiilor de acces la educație de calitate (nu doar pe plan național, ci și la nivelul câte unui județ), ceea ce creează discrepanțe în rezultate și în acces la integrare socială. În ansamblu, „școala, ca instituție de educație, trebuie să treacă dincolo de granițele orelor de la diverse discipline, să ofere o educație complementară, prin care să trimită în societate oameni competenți, înzestrați cu aptitudini și, în același timp, creatori de atitudini”, a conchis prof. univ. dr. ing. Ecaterina Andronescu.

Identitatea națională, un semn al devenirii noastre

Dificultățile exprimării plene în spiritul afirmării identității naționale, în condițiile unei lumi a globalizării, au fost reliefate de **secretarul de stat Alexandru Oprean, din Ministerul Culturii și Identității Naționale**. În opinia sa, „identitatea națională se află într-o permanentă definire și redefinire, este în sine un semn al devenirii noastre”. Din zona responsabilităților administrative,

secretarul de stat s-a referit la demersurile permanente, sistematice, „pentru conservarea patrimoniului național, pentru susținerea unor valori culturale de tradiție, a unor evenimente de referință internațională”, exemple citate în acest sens fiind Festivalul George Enescu și Festivalul de Teatru de la Sibiu. În perspectiva apropiatului centenar al Marii Uniri din 1918, „mai mult ca oricând, este nevoie de afirmarea spiritului național, de cunoașterea, recunoașterea și înțelegerea valorilor create de poporul nostru”.

La rândul său, **Manuela Catrina, secretar de stat la Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale**, a adus nota unei conștientizări specifice a lumii de azi, observând că tinerii noștri au ajuns să comunice nelimitat cu alți tineri din întreaga lume, dar în același timp știu mai puține lucruri despre semenii lor de aici, din țară. „Să-i aducem împreună!”, a fost apelul firesc, odată cu semnalarea că „una dintre marile provocări actuale este ca, prin mijloacele tot mai performante de care dispunem, să nu transmitem doar tehnologie, ci și cunoaștere”.

Cerința ca, dincolo de specificul lui inerțial, „sistemul de învățământ să țină pasul cu dezvoltarea tehnologiei și a societății” a fost afirmată și de **prof. univ. dr. Petru Andea, secretar de stat la Ministerul Educației Naționale**. Obiectivul major în acest sens l-a identificat în crearea condițiilor pentru punerea în valoare a competențelor acumulate prin școală. În condițiile avalanșei informaționale, „tinerii au dificultăți să discearnă informația utilă de ceea ce nu au nevoie, iar școala trebuie să țină seama de acest aspect și să le asigure îndrumare, orientare”, a spus secretarul de stat.

Accesul la surse de informare prin mijloace moderne a fost evidențiat și de către prof. univ. dr. Doina Banciu (Universitatea din București), care a atras atenția că „educația culturală trece prin bibliotecă”. De aici pornind, apelul său a fost pentru susținerea, mai ales cu fonduri, a creării unor fonduri digitale de

Pe aceeași direcție s-a pronunțat și **Sorina Stanca (Biblioteca Județeană Octavian Goga din Cluj Napoca)**.

Azi, mai mult ca oricând, este nevoie ca națiunea să fie unită

Referindu-se la specificul trăsăturilor identitare, **Alexandru Cumpănașu, președintele Coaliției Naționale pentru Modernizarea României**, a lansat mesajul ferm, potrivit căruia „azi, mai mult ca oricând, este nevoie ca națiunea să fie unită”, întărind: „Avem o națiune care și-a pierdut identitatea! Istoria României, care în noile planuri și programe de învățământ a devenit doar disciplină „istorie”, și limba și literatura română, acoperită generic de „comunicare”, au fost aduse ca exemple de ștergere identitară. Încercând o proiecție geopolitică, Alexandru Cumpănașu a adus în atenție „o stare latentă în jurul țării noastre, deși liderii se comportă ca și cum ar fi o stare de liniște”, context în care „România nu poate să se bazeze decât pe ea însăși. Avem nevoie să reconstruim națiunea română. Or, în acest moment nu există suficientă convingere pentru așa ceva”.

Dezbateri sub egida Academiei Oamenilor de Știință din România

Identitate și afirmare națională în lumea globalizării

Insistând pe aceeași notă angajantă, vorbitorul a cerut, inclusiv cu trimitere către datoria școlii, ca și a familiei, a Bisericii, a mass-media, „să le aducem aminte tuturor cetățenilor români că țara aceasta este a lor! Să-i învățăm ce este țara, ce este identitatea națională! Să știe, să simtă!”

În spirit consonant, a fost prezentat un mesaj transmis reuniunii de către **acad. Dinu C. Giurescu**, o pledoarie pentru „legătura organică dintre identitatea noastră și dezvoltarea istorică”. Mesajul conține un semnal de alarmă percutant: „După 1989, ne îndreptăm spre ștergerea identității naționale, în sensul dirijării tinerilor încât să nu mai cunoască de unde vin și care le sunt rădăcinile”. Un mesaj în aceeași notă a fost transmis de **Theodor Damian** (AOSR New York).

Investiția în capitalul uman dă avantajul competitivității unei țări

Expresie a formației sale academice și a autorității în aria de cercetare și învățământ economic, **prof. univ. dr. Nicolae Dănilă** a sugerat o paralelă „între viața reală și economia reală”. Pe această bază, observația sa a fost că „o zonă foarte importantă pentru dezvoltare o reprezintă creșterea potențialului inovativ al țării”, apelul fiind „să investim în inovații, în valorificarea bunelor practici, în modele de dezvoltare”, cu convingerea că „investiția în capitalul uman este cea care dă avantajul competitiv al unei țări”. Totodată, cu aplicare la tinerii formați pe băncile școlii, profesorul Nicolae Dănilă a atras atenția că „șomajul înseamnă o cale de pierdere a investiției în resursa umană”, așa cum „plecarea absolvenților în străinătate este o pierdere a unei investiții pe care ne e foarte greu s-o recuperăm”.

Afirmarea identității naționale nu este un simptom al trecutului

Păstrarea resurselor de identitate și de afirmare națională a fost reiterată ca datorie și necesitate sub semnul permanenței, de către **prof. univ. dr. Sorin Ivan**. În același timp, el a adus în discuție reacții din spațiul public, inclusiv din zone de ținută intelectuală, față de afirmări ale susținerii unor idealuri, deziderate și obiective naționale. Exemplul cel mai apropiat l-a oferit virulența contrarării de către unele voci și mijloace din zona exprimării mediatice a unui apel lansat de o parte semnificativă a Academiei Române: „Oricărei tendințe de afirmare a identității naționale îi sunt opuse trimiteri la principii europene, odată cu interpretări că ar reprezenta un simptom al trecutului, al unei ideologii nefaste”. Cât privește starea educației românești pe acest fond, profesorul Sorin Ivan a apreciat că „nu putem afirma că școala noastră nu este în criză. Educația este în criză, sub multiplele ei aspecte – educație morală, educație identitară, educație socială. Ca urmare, instituțiile responsabile ar trebui să conlucreze, să nu fie marcate de schismă, să nu se lase influențate de pretense principii, de influențe”.

Religia, rol extrem de important în educația tinerilor

Aducând un mesaj de susținere a temei supuse dezbaterii din partea **Preafericitului Părinte Patriarh Daniel**, **pr. prof. univ. dr.**

Ștefan Buchiu (Facultatea de Teologie Ortodoxă Justinian Patriarhul a Universității din București) a accentuat „rolul extrem de important al religiei în educația tinerilor și în afirmarea identității naționale”. Ca imagine simbol în acest sens, a făcut trimitere la prezența împreună, în fiecare clasă, a stemei țării și a icoanei, ca dovadă a îmbinării sentimentului patriotic cu cel religios, împreună putând să genereze sentimentul identității naționale. Concomitent, în spiritul deschiderii, al înțelegerii și al respectării identității fiecăruia, școala are datoria să cultive forme de exprimare a tuturor credințelor religioase.

Intervenind, profesorul Sorin Ivan a reafirmat că „identitatea românească este împletită din mai multe fire, unul dintre cele mai solide fiind religia. Pe acest fond, profesorul Sorin Ivan a semnalat atacurile sub forma unor veritabile „mișcări de mare violență” la adresa educației religioase, cu tot ce presupune aceasta: predarea religiei în școală, activitatea profesorilor de religie, expunerea icoanelor în clase.

Aportul școlilor de elită la afirmarea identității naționale

Raportul dintre naționalitate și universalitate a fost reliefat de **prof. univ. dr. ing. Victor Ciupină** (Universitatea Ovidius din Constanța), prin evocarea marelui poet care dă numele instituției de învățământ superior constănțene, în anul împlinirii a două milenii de la moartea acestuia.

Tot din perspectivă universitară, **conf. univ. dr. Răzvan C. Bobulescu** (președintele de onoare al Federației Naționale Sindicale Alma Mater) a exprimat totala deschidere către învățământul pre-universitar, anunțând lansarea în curând a unor mese rotunde în

licee: „Preuniversitarul reprezintă baza învățământului. Noi, la nivel universitar, preluăm ce ne trimiteți dumneavoastră, profesorii din licee”.

Consonant, s-a făcut auzită vocea autorizată, îndreptățită prin performanță, a elitei preuniversitare. **Prof. Corina Vinț** (director al Colegiului Național de Informatică Tudor Vianu din București) a enumerat domeniile în care elevii acestei școli de referință performează pe plan mondial: informatică, matematică, fizică, robotică. „Nu ne limităm la rezultate olimpice internaționale, ci ne afirmăm și în parteneriate europene și, în același timp, aducem în colegiul nostru oameni de seamă, organizăm dezbateri, totul pentru a oferi educație de calitate, ceea ce înseamnă aport în susținerea identității naționale”.

Educația pentru valorizarea stimei de sine personale și naționale a fost subliniată de către **prof. Sever Popa** (directorul Colegiului Național Mihai Viteazul din București). Observația sa a fost că împlinirea în acest sens nu poate asigura decât un cadru legal solid, adecvat cerințelor școlii românești: „Se discută despre adoptarea unei noi legi a educației naționale. Este de văzut în același timp ce efecte au avut legile adoptate și modificate de atâtea ori până acum”.

Rolul studierii istoriei în spiritul prețuirii valorilor naționale a fost accentuat și de către **prof. Corina Tudorică** (Colegiul Național Ion Neculce din București). Un bun prilej în acest sens, a reamintit aceasta, îl constituie împlinirea, în acest an, a unui secol de la marile bătălii din Primul Război Mondial, duse de armata română la Mărășești, Oituz.

Deopotrivă, este necesară cunoașterea istoriei, a tradițiilor locale, a subliniat **prof. Toma Mareș** (președintele Federației Internaționale a Comunităților Educative, Secțiunea România), care a rememorat secvențe din propria copilărie îndepărtată, când învățătoria din clasele primare, apoi profesorul de istorie și cel de științe ale naturii le țineau elevilor lecții întregi despre trecutul și despre specificul spațiului, oamenilor, tradițiilor în mijlocul cărora trăiau.

Cheia înțelegerii condiției noastre europene

Astăzi, a afirmat **ambasadorul Constantin Vlad** (AOSR), condiția esențială, „cheia înțelegerii identității naționale, o reprezintă înțelegerea condiției noastre de membri ai Uniunii Europene”. Or, a continuat marele diplomat, cu o referire la circumstanțe de maximă actualitate, „ce știe clasa noastră politică despre semnificațiile și implicațiile unui eveniment cum este summitul din aceste zile de la Roma, pentru a adopta o poziție corespunzătoare promovării intereselor noastre naționale?”

În aceeași ordine de idei, **prof. univ. dr. Ioan Scurtu** (AOSR) s-a referit la actuala dezbateri provocată de proiecția „Europei cu mai multe viteze”, aprecierea sa fiind că „noi nu facem decât să mimăm, adică pur și simplu să urmărim niște directive, fără să le digerăm”. Ca un corolar al dezbaterii, profesorul Scurtu a expus obiectivele concrete, științifice, ale Secției de istorie a AOSR, în perspectiva celebrării Marii Uniri: dezbateri pe tema identității naționale, postarea unor informații de profil pe site-ul AOSR, o vastă producție editorială, cuprinzând o sută de cărți dedicate unor aspecte ale Marii Uniri și o altă serie de volume consacrate unor personalități ale momentului care va fi sărbătorit, precum și albume, sinteze etc. Profesorul Ioan Scurtu a reafirmat disponibilitatea specialiștilor în istorie ai AOSR pentru a oferi consultanță în elaborarea noilor manuale. A fost întărită astfel deschiderea în beneficiul școlii a dialogului între generații, precum și între niveluri de formare, deschidere promovată constant prin acțiuni inițiate de AOSR.

F. IONESCU

